

JOY DELIMA OVER COCK EN MEER

ONTDEKKEN DAT JE NIET BENT WIE JE ALTIJD DACHT DAT JE WAS

Joy Delima is nog geen dertig, maar heeft als acteur en schrijver al behoorlijk wat op haar naam staan. Ze tourde door Nederland met haar eigen *Stamboom Monologen*, maakte van 2020 tot 2022 deel uit van het vaste ensemble van ITA en speelde in meerdere Nederlandse series, zoals *Rampvlucht* over de Bijlmerramp, de Videolandserie

Eén Grote Familie en de Netflixserie *Dirty Lines*. Ook heeft ze een van de hoofdrollen in de onlangs verschenen film *Happy Ending*. Volkskrantlezers kennen haar bovendien ongetwijfeld van haar columns over seks, die ze inmiddels bundelde in het boek *Goed Komen*. Momenteel maakt ze deel uit van de vierkoppige cast van de scherpe en

humoristische voorstelling *COCK* van Theater Oostpool, geregisseerd door Char Li Chung. Een Nederlandse remake van de Londense kaskraker over hoofdpersoon John (*Daniel Cornelissen*), die tijdens een pauze in de relatie met zijn vriend (*Sander Plukaard*) gevoelens krijgt voor een vrouw en daardoor in de knoop raakt met zijn seksualiteit. ►

INTERVIEW: YVON VAN APeldoorn | FOTO JOY DELIMA: ISABEL SANCHEZ OLID

“Een van de leukste en geestigste voorstellingen sinds lange tijd.”
de Volkskrant

“Een fascinerende en brutale performance die aan het denken zet.”
NRC

► De Volkskrant gaf bijna vijf sterren, maar het werden er vier, omdat de recensent zich afvroeg of ‘de simpele keuze tussen homo of hetero’ niet een beetje gedateerd is in deze tijd van seksuele diversiteit. Hoe zie jij dat?
“Er zijn inderdaad nog een heleboel andere opties die de hoofdpersoon had kunnen overwegen, maar daar gaat het stuk niet over. Het gaat over de shock van ineens ontdekken dat je niet bent wie je altijd dacht dat je was en over hoe verwarrend dat is en wat dat betekent voor je identiteit. Maar met de blik van de progressieve bubbel in de Randstad begrijp ik de opmerking wel een beetje; ik woon in Amsterdam en daar is het inmiddels bijna raar als je monogaam bent. Ik ben bi, maar als ik bijvoorbeeld morgen in mijn vriendengroep zou zeggen dat ik ook poly ben, zou niemand daar raar van opkijken.”

Dat jij bi bent wist je waarschijnlijk ook niet altijd al. Hoe heb je dat ontdekt?
“Toen ik op de toneelschool zat liep ik stage, toevallig ook hier, bij Oostpool. We moesten een act maken over hoe een dag in je leven eruit zou zien als je queer was. Ik ging erover nadenken en besepte: maar dat ben ik. Op mijn vijftiende was ik heel erg verliefd op iemand die trans was. Hij identificeerde zich als jongen, maar had destijds nog volledig het lichaam van een vrouw. Dat was voor mij best verwarrend; ik had nul representatie om me heen om te begrijpen wat dat betekende voor mijn eigen seksualiteit. Ik heb daarna nog heel lang gedacht dat ik hetero was, ik telde 1 en 1 nog niet bij elkaar op.”

Al op heel jonge leeftijd ben je begonnen met toneelspelen. Hoe ben je daarmee in contact gekomen?
“Ik zat op ballet, maar toen ik acht was stopte mijn dansdocent ermee. Samen met mijn beste vriendinnetje ben ik toen naar jeugdtheaterschool Hofplein gegaan, omdat daar ook danslessen werden gegeven. Daar bleek al vrij snel dat ik toneelspelen ook heel leuk vond. Ik werd destijds veel gepest en ik was heel verlegen, maar op het toneel niet, daar voelde ik me veilig en vrij. En nog steeds. De regels zijn duidelijk, je weet wat er gaat gebeuren. Op het toneel kan niemand je wat maken.”

Je bent opgegroeid in Rotterdam, met een Surinaamse moeder en een Curaçaose vader. Toen je op de toneelschool in Arnhem zat ben je je gaan verdiepen in je achtergrond. Was je daar eerder niet mee bezig?
“Niet als zodanig, misschien omdat ik in Rotterdam veel meer werd omringd door mensen van kleur. In Arnhem was dat anders. Wat meteen al indruk maakte: in ArtEZ is een lange wand met alle afstudeerfoto's door de jaren heen. Tussen al die foto's zag ik maar één foto van een zwarte vrouw: Romana Vrede. What the fuck, dacht ik. Ik ben het zelfs gaan vragen aan het hoofd van de school: klopt dit? Het klopte, ik was pas de tweede zwarte vrouw op deze school in zestig jaar tijd. Het maakte me aan het twifelen: ga ik dit vak wel doen, is er wel ruimte voor mij? De voorstellingen die we vanuit de opleiding bekeken, waren ook altijd stukken met witte acteurs, in witte zalen. Oké leuk, dacht ik, maar dat ben ik niet, deze verhalen zijn niet mijn verhalen. Ik kreeg ineens sterk de behoefte om meer te weten over mijn geschiedenis, over waar ik vandaan kwam. Want die vraag werd me mijn hele leven al heel vaak gesteld. Dus toen heb ik een DNA-test gedaan en ben ik begonnen met schrijven. Tegen mijn mentor zei ik: ‘Ik moet iets gaan maken hierover, want ik merk dat ik een beetje mijn noodzaak begin kwijt te raken, ik weet even niet meer waarom ik op deze school zit.’”

Dat werden de Stamboom Monologen.
“Ja, en daarmee kwam al mijn spelplezier terug. Omdat ik zelf kon doen wat ik wilde en al mijn krachten kon bundelen; schrijven, maken, spelen, mijn humor gebruiken, alles kwam samen. Het was zo bijzonder: ging ik in mijn eentje met mijn decor, dat alleen bestond uit een bankje, met de trein op tour. En dan kwamen er mensen, die mij helemaal niet kenden, naar mijn verhalen luisteren. Verhalen die ook best controverser zouden kunnen oproepen, maar dat gebeurde niet. Ik heb op het moment zelf misschien niet eens genoeg beseft hoe bijzonder het was. Maar daarna wist ik wel: alleen als ik een noodzaak voel, kan ik dit vak uitoefenen, anders niet.”

In die tijd besloot je ook om je haar niet meer te ontkroezen. Waarom deed je dat tot dan toe eigenlijk?
“Omdat kroeshaar al vele generaties, door de slavernij, wordt gezien als ‘slecht haar’. Dat zit heel diep ingebakken in de Surinaamse en Curaçaose cultuur en in de black community in het algemeen. Toen ik me daar echt bewust van werd, knipte ik mijn haar af. Ik wilde opnieuw beginnen, opnieuw leren dealen met wie ik ben. Voor mensen die de geschiedenis erachter niet kennen, is het moeilijk om te begrijpen hoe gevoelig het ligt en hoe belangrijk het is. En hoe pijnlijk het is om te horen te krijgen ‘wees niet zo'n diva’, als er geen kapper op de set is die kan omgaan met kroeshaar.”

Je bent vaak de enige zwarte acteur in een cast, vind je dat wel eens vervelend?
“Nee, hoor. Als ik de rol maar zelf heb gekozen en zelf mag invullen. Er is wat dat betreft wel een groot verschil tussen theater en film. Op het toneel ben je uiteindelijk zelf eindverantwoordelijk, maar in films en series heb je veel minder invloed op het eindproduct. Je bent afhankelijk van de montage en de artdirecting en van hoe andere mensen jouw personage zien. Ik heb serieus al vier keer meegemaakt – en ik ben pas in 2019 afgestudeerd dus zo lang werk ik nog helemaal niet – dat er roti op tafel stond als er een Surinaams gezin werd uitgebeeld. Haal maar wat anders, zeg ik dan. Want het is zo beledigend! Zo lui. Dat je een beetje gaat googelen en denkt: ja, zo is het wel ongeveer.”

In COCK speelt etniciteit geen rol van betekenis, lijkt me?
“Nee, daar gaat het helemaal niet over. Maar het feit dat ik een zwarte acteur ben, brengt wel altijd iets met zich mee. Mijn personage wordt bijvoorbeeld nogal geseksualiseerd in de voorstelling. En omdat vrouwen van kleur historisch gezien vaak gehyperseksualiseerd worden, is het extra belangrijk hoe mijn personage daarmee omgaat. Johns vader (*Peter Blok*) kijkt bijvoorbeeld de hele tijd naar haar lichaam en haar borsten. Op een bepaald moment wordt ze daar boos over en dat vind ik dan wel héél fijn, dat ze zo sterk van zich afbijt. Soms staat een team niet stil bij dit soort dingen, dan spreek ik me daarover uit, ter bewustmaking.”

Je had tot voor kort jarenlang een vaste column over seks in de Volkskrant. Wat voor soort reacties kreeg je daarop?
“Vooral heel veel bijval, van allerlei verschillende mensen, van 14 tot 95 jaar. Ik schreef over mijn ervaringen en onzekerheden, over universele dingen op het gebied van seksualiteit, waarin veel mensen – niet alleen vrouwen – zich konden herkennen. Maar ik kreeg ook wel veel vieze mails, hoor. En een keer een opmerking van een man die zei dat hij het zo raar vond dat ik als ‘kleurling’(!) zoveel onzekerheden en twijfels had, ‘want ik dacht juist dat ‘jullie’ zo losjes en soepel waren, ook met dansen enzo’, waarmee hij het stereotiepe beeld maar weer eens bevestigde.”

Blijf je wel schrijven, nu je column is gestopt? En heb je nog andere leuke plannen voor de komende tijd?
“In de nabije toekomst ga ik me richten op scenarioschrijven, omdat ik graag een serie wil maken op basis van mijn columns en mijn boek. Een beetje in de stijl van de Britse serie *I May Destroy You*; getheatraliseerde persoonlijke verhalen met veel humor en drama. Daar wil ik me de komende tijd mee bezighouden. Maar verder hoop ik vooral veel op het toneel te staan, want dat is nog steeds wat ik het liefste doe. Die jeugd liefde voor theater blijft altijd.” ✖

THEATER OOSTPOOL COCK

VRIJDAG 26 JANUARI, 20.15 UUR
SPOT/STADSSCHOUWBURG